

Universal Declaration of Human Rights - Fon

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

GBETA GBẸ Ɔ BI TƆN EE ƉƆ XÓ DÓ ACE E GBẸƆ DÓ KPODO SISI E ƉO NA ƉÓ N'I LẸ
KPO WU E

WEXWLE

Ee nyi Ɖ hennu Ɖokpo me Ɔ, me ƉokpoƉokpo ka do susu tƆn, bƆ ace Ɖokpo Ɔ we mebi Ɖo bo e
ma sixu kan fen kpon é Ɖi meƉesusi jije, hwejiƉzinzan, kpodo fifa ni tiin nu weke Ɔ bi e
Ɔ,

Ee nyi Ɖ nukumam Ɖe nume kpodo wangbenu sen ƉeƉee na zƆn bƆ gbẸƆ na do tiin nyi lẸ we
nƆ dƆn alannuwiwa Ɖee nƆ zƆn bƆ gbẸƆ nƆ fƆn gu e, lo bƆ nu taji Ɖee hudo gbẸƆ Ɔ we nyi
Ɖ gbẸ e me gbẸƆ lẸ ma na nƆ mekannu Ɖo xodidƉ sin alinu kpodo nuƉidƉ lo bo na tƆn sin
adohuhu kpodo ya kpo me é Ɔ,

Ee nyi Ɖ dandanme we e Ɖo na Ɖe hun do sen Ɖee na zƆn bƆ gbẸƆ na do tiin nyi lẸ gbƆn
aceƉidƉ sin alinu se na zƆn bƆ gbẸƆ ma na lin Ɖo emi Ɖo na Ɖe emidee sin mekannu kpo
yadonume kpo e Ɔ,

Ee nyi Ɖ é Ɖo dandanme bƆ e Ɖo na Ɖe alinu wennyinyi ee Ɖo na tiin nyi Ɖo to ƉokpoƉokpo
tentin e Ɔ,

Ee nyi Ɖ, Ɖo xwedowema elo me o weke Ɔ bi lẸ vƆ mƆ nu Ɖe ace kpo do sisi dodo e gbẸƆ Ɖo
na Ɖo e, Ɖo meƉesunƆnyinyi kpodo susu e do na xƆ nu gbẸƆ e Ɖo ace kpodo sisi sunnu kpodo
nyƆnu tƆn kpo na nyi Ɖokpo Ɔ; lo bƆ ye lẸ yalƆ akón bonu nukƆnyinyi ni tiin lo bo na sƆ
gbẸ Ɖagbe zinzan gbƆn meƉesunƆsi jije taji ze jijƆn ayi e Ɔ,

Ee nyi Ɖ to ƉokpoƉokpo yi gbe bo na Ɖo sisi nu ace e gbẸƆ lẸ Ɖo kpodo meƉesusijije taji
kpo Ɖó alƆ Ɖo alƆme xa to lẸ bi sin kplekple é Ɔ,

Ee nyi Ɖ linlin Ɖokpo Ɔ ƉuƉo nu ace, sisi kpodo meƉesunƆsi jije gbẸƆ tƆn lẸ, we nyi nu
taji ee na zƆn bƆ mi na nyi sen elo lẸ e Ɔ,

GbẸƆ Ɔ sin kplekple Ɖe gbeta elo tƆn bƆ e na Ɖo xo do ace e gbẸƆ Ɖo na Ɖo kpo sisi e Ɖo
na Ɖo n'i é kpo wu. Gbeta elo na nyi su Ɖokpo tawun bƆ gbẸƆ lẸ kpo to lẸ bi kpo Ɖo na nyi
bonu me bi kpodo tuto e nyi gbẸƆ lẸ tƆn lẸ Ɖee gbeta elo Ɖo tame na nugbo lẸ e ni tenkƉƆn
nu sisi ni tiin nu ace kpodo meƉesunƆsi jije gbƆn nunyweyi li xo. MƆ Ɖokpo Ɔ ye Ɖo na
tuun sen ene Ɔ lẸ bo na zan ye nugbo tƆn gbƆn tuto e do ayi Ɖo to ƉokpoƉokpome kpodo gbẸ Ɔ
bi me e kpo; ace ene Ɔ kpodo susu ene kpan sin zinzan Ɔ kpo nukun mƆ Ɖe yene kpo Ɔ Ɖo na
nyi nu taji Ɖokpo nu tovi ee sin to Ɖo gbeta elo me e kpodo tovi Ɖee sin to lẸ kpo Ɖo
acekpikpa to ene Ɔ lẸ tƆn glo e.

Gbetaken 1

Ace, susu kpo sisi Ɖokpo Ɔ kpo we gbẸƆ bi Ɖo Ɖo gbewiwa tƆn hwenu; ye Ɖo linkƉƆn bƆ ayi
yetƆn me kpe lo bƆ ye Ɖo na do alƆ yeƉee Ɖi nƆvinƆvi Ɖhun.

Gbetaken 2

Me dokpodokpo sixu tuun do ace, su su kpo sisi dee kpo xo e do do gbe ta elo me do nyi edesun do sin nu ma de nude kpo di: akota, sun nu, nyonu, gbe e no do e, sinsen, nu e lin do toxo wu e, alo linlin devo see b'e nyi to meton le alo gbe to le ton, dokunjije, lee e ji me gbom e kpodo nu devo devo ne le kpan.

Mo dokpo do, e do na kpon do tuto ee e ze jijon ayi do to e me e gosin e wu do toxodo sin alinu, sen e ji to do jijon e kpodo sen gbe do ton dee do nu do to do nu e we a, do to ene do ko je edee si alo e kpo do mekannu, alo acekpikpa ton ma yi hadjeji wu a.

Gbetaken 3

Gbet do dokpodokpo do na mo gbe bo no edesu si lo bo na le nyi edee.

Gbetaken 4

E do na hen mede do mekannu alo mede a; mekannunin do kpodo mede kpo do alo le bi me do so de a.

Gbetaken 5

Gbet wikukon alo ya do nu me kpodo adakacomewu kpo do na de a.

Gbetaken 6

Gbet do nusisi we do na nyi do fi bi.

Gbetaken 7

Ace dokpo do we me bi na do lo bo na no nyi sen dokpo do; mo dokpo do mede na yi gbe nu walo e na de me kpo alo dee nyi wudozonume ton kpo e lo bo na wa gba sen e do do fi e a.

Gbetaken 8

Enyi mede mo do e yi ace e nyi eton bo sen dodo ee do nu do to ton nu do n'e do, e hen do e na ylo hwe do to ton me.

Gbetaken 9

E do na ya mede sin to ton me alo e na wli i alo e na su i do ganme do nude kpoun wu a.

Gbetaken 10

E do dandanme bo e na se nu ee mede wa e do hwedoxosa do togume kpa a kwedoxosa ene do we do na do ace e nyi eton le e kpodo nu e de na wa le e kpo; mo dokpo do fi ene do we e na do nu e wu e ylo hwe e e de.

Gbetaken 11

1. Me e e ve nu nyanyade do e na to do yi ton yi we hwe bo e na ba do nu lee nu le yi gbom e cobo na ylo e do hwenukon; cobonu e ka na do hwe do e e do, e do na n'e me e na sixu hwlenne do hwenukon e.

2. Enyi nu e mede wa d'ayi e ma nyi nu e na sa sen do me do hwe ene nu di lee sen e ji to do alo gbe do jijon e do gbom e a do, e do na sen gan ton a.

Gbetaken 12

E ɔ na ba do nu me ɔi lee jlo me gbɔn e gbɔn xo e kun kpla. Gbezinzan metɔn, hennu metɔn, xo metɔn alo wen metɔn le é ă. Mo dokpo ɔ e ka ɔ na do winnya me bo le kɔn wi metɔn ă. Ace e nyi gbeto tɔn e ɔɔ hwlen me ɔ ali ene ɔ nu.

Gbetaken 13

1. Fi e jlo mede ɔ we na nɔ gbɔn bo na le ze nɔten e jlo e ɔ ɔ toɔeme.
2. Mede ɔ jlo tɔn ɔ é sixu be agban sin to ɔebu me ɔi to tɔn me ɔhun. E jlo e ɔ, e sixu le le kɔ wá xwé.

Gbetaken 14

1. Enyi ɔ e ɔ gbeya do nu mede we kaka bɔ ku hwlen wan ɔ'e me ɔ, é hen ɔ é na hɔn yi to ɔvome bɔ e ɔ na yi i ɔ fi ene.
2. Amɔ enyi e mɔ ɔ me ɔ je senme nugbo alo e te afɔ sen e ji gbě e to le bi kplekple sɔ juɔɔn ayi é ji e ɔ, é sɔ ɔ ace bɔ e na yi i dandan ɔ to ɔvome ă.

Gbetaken 15

1. Gbeto bi ɔ ace bo na nyi toɔe sin vi.
2. E sixu hugan mede bo de e sin tovikenne ă; mɔ dokpo ɔ é hen ɔ e na zé edee zé ji nu to ɔvo.

Gbetaken 16

1. Enyi sunnu kpo nyɔnu kpo ɔɔ wyanwyanxwe ɔ, ye hen ɔ, ye na da yedee bo de hennu yetɔn. Akɔta yetɔn, to yetɔn, alo sinsen yetɔn ɔ na gbɛ nú ye ă. Ace dokpo le we ye ɔ ɔ yedeedida hwenu kɔnɔnɔ yetɔn alo yedeejodo hwenu.
2. Cobonu gbeto ɔ ná dà ɔ ɔ, jlo yetɔn me nu we é ɔ na nyi.
3. Hennu we nyi sosyen nú gbeto sin togun; lobo togun ene ɔ kpodo acekpikpa to ɔ tɔn kpan ka ɔ na je hun do jɔ tɔ.

Gbetaken 17

1. Gbeto bi, me e ɔ ee dokponɔ é alo éé ɔ gbɛ kplekpleɔeme e, ɔ na ɔ ace do nudeji.
2. Nũ é nyi éton ɔ mede sixu tafu i ɔ bo yi ɔ asi tɔn ă.

Gbetaken 18

Gbeto bi ɔ ace bo na len nu nu é jlo e kɔn bo d'ayime lobo le sen nu e jlo e. Ace ene ɔ we zɔn bɔ tɔn le le ɔ togunme alo kwenkwenme gbɔn alɔkpa le bi me ɔi: nunyeyiyi, walɔ kpo yehwe sin alinu kpo.

Gbetaken 19

Gbeto bi ɔ ace bo na lin nũ é do nuwu bo ka na ɔ xo; hũn mede ɔ na van nukun ɔ mede ă. Mɔ dokpo ɔ, me bi ɔ ace bo na se bo jlá nũ é ɔ jije we ɔ to ɔ me kpo togudo le é kpo. E hen wlenwin ɔebu ɔ, é na ba bo do se na.

Gbetaken 20

1. Gbetɔ bĩ ɔ ɔ aɛ bo na yi kplé. Lobo na lɛ do gbě é ma na dɔn hunnyahunnya wa ă e.
2. E sixu sɔ mɛɔ do gbɛdɛmɛ gannu gannu ă.

Gbetaken 21

1. Gbetɔ bĩ hɛn ɔ, é na ɔ alo nu to tɔn bonu é na do yi nukɔn. Eye ɔesu hɛn ɔ é na nɔ nukɔn nu nuwi wa enɛ alo é na ɔ mɛ bo é na nɔ do tɔn mɛ.
2. Aɛ ɔkpo ɔ wɛ mɛ bi ɔ bo na do wa axɔsuzɔ ɔ to tɔn mɛ.
3. Jlo to ɔ tɔn wɛ nyi linlin dodo e ji to ɔ sin aɛkpikpa junjɔn e. Jlo enɛ ɔ, e na ze wema na dó xwiɔi, do sɛndéɔi bo ahizi na tɔn ɔ'emɛ ă. Mɔ ɔkpo ɔ, nuwiwa enɛ ɔ, e na nɔ blo e do hwe tɔn nu. Wema enɛ ɔ, e sixu nɔ yɛmɛ bo sɔ alo e lɛ sixu sɔ ɔ togunmɛ lee e na blo gbɔn bo ayi na j'ayi nu wemazetɔ lɛ e.

Gbetaken 22

Gbetɔ bĩ ɔ, togundɛmɛ wɛ é ɔ. Enɛ ɔ wu o, nuɔ na do tagba n'i ɔ akwɛlinu, lanmɛ na nɔ ganji k kpodo nunywe na ɔ kpo sin alinu ă; nu enɛ ɔ wɛ na zɔn bo é na tɔn nyi. Amɔ kan e van wɛ to ɔ ɔ e kpodo nuwadokpo e ɔ todeetodee kpan sin tentin gbɔn tuto e ze ɔ te é kpo to ɔ sin dɔkun lɛ kpo wɛ na zɔn bo e na mɔ.

Gbetaken 23

1. Gbetɔ bi ɔ na wa azɔ. Azɔ e ja jlo é wɛ é na wa; sɛn ɔkpo ɔ wɛ na ɔ nu do mɛ bi nu lobɔ é ka do na nɔ azɔgba ă.
2. Azɔ e mɛɔ wa é sin akwɛ wɛ na ɔ.
3. Mɛɔ wa nuɔ ɔ, é na yi nuɔ ɔ'ɛnu dandan. Enɛ ɔ wɛ na zɔn bo e na mɔ nu e na do hɛn hennu tɔn na é. E hwedo e ɔ, gbɛtɔ sin togun ɔ na ɔ alo nu i ɔ ali ɔvonu.
4. Gbetɔ bi ɔ aɛ bo na dó azɔjigbɛ alo é hɛn ɔ é na nɔ gbɛ mɔhun ɔee na sixu glɔn nyɔna tɔn lɛ n'i emɛ.

Gbetaken 24

Gbetɔ bĩ ɔ aɛ bo na ɔ gbɔjɛhwe nu kpodo ayidɛɔ'ayi sin hwenu kpan Ganxuxo nabidɛ wɛ é ɔ na wa azɔ na. E ɔ na yi azɔgbɔjɛ hwɛhwe bo gbɔjɛ enɛ mɛ ɔ, e ka ɔ na nɔ sun akwɛ ɛ.

Gbetaken 25

1. Gbetɔ bĩ ɔ na na ɔ nu e na zɔn bo é na hwɛn ɔee gan ɔ azɔnsi e; lobo na jla nunɔmɛ ɔee tɔn kpo do hennu tɔn kpan ɔ; taji ɔ, ɔ nuɔɔɔlinu, avɔdudolinu xɔ e mɛ é na nɔ é sin alinu, azɔn gblegbɛlinu. Mɔ ɔkpo ɔ, é ɔ na mɔ alɔdo ɔ do azɔmamɔ hwenu, asukuku alo asikuku xɔmɛ nunɔ hwenu, kpukpoxɔmɛ kpodo hwe e nu e ma sɔ sixu wa nũ bo mɔ nu ă é bĩ kpan.
2. Vijiji kpo yɔkpɔvumɛ nunɔ kpo bĩ ɔ na mɔ kpatakidɛ. Alɔwɛlivi kpo ɔ vi e ma da asu cobo ji ă lɛ e bi wɛ ɔ aɛ ɔkpo ɔ ɔ xɛ nya ɔ yeji sin alinu.

Gbetaken 26

1. Gbeto bĩ d'ace nú wemakplonkplon bo wemakplonkplon ka do na byo kwe zinzan ä; hun nuvonnun we é do na nyi. E do na do kplon kleunde vonv ene o dandanme we é dè. Alolyenzo kpo alonunon kpaa kpo do na vun kan kpé to o me. Wemakplonyiji nu alon von o, me bi nú we é do na nyi, bo e kan na xwedo lee e je xa me dokpodokpo gbón e.

2. Wemakplonkplon o gbeto sin nukonyiyi we é na ba; bo na don gbeto sin ace le yi nukon bo je hun dó yě ji. E dó ná zon bo majem kpo nuwadokpo kpo hwesokeme kpo ná tēin xonton sin walon na tiin, bo to e do bu le e sín gbě o na yi nukon bo fifa na tiin nú gbe o bĩ.

3. Vito, vino le we do na dè nyĩ kplón e vi yeton le na yi é.

Gbetaken 27

1. Gbeto bi do ace bo ná go alon nu tonunywe le bi; me bi do na mo mo dagbe e do alolyenme bo na zan mo dokpo o, é na so so nú nukonyi yi nunye ton bo na sixu mo nyona e d'e me le é dè.

2. Nu e na ton sin nu e mede gba tame bo blo é o, me o ton we e do na nyi; b'e na je hun do nu ton ji do nujinjanlinu we à, wemawlan wlan sin alinu we à, alo alolyen zowiwa sin alinu.

Gbetaken 28

Gbeto bĩ do na ba tuto gbón nukonyiyi hennu e me de e kpodo gbe o bĩ kpan sin alinu bonu ace, sisi kpo jlokokonunon e xó e do do wema elo me o ni no xwiji.

Gbetaken 29

1. Togun e me gbeto de e bo nukon yiyi ton kpo nyona ton kpo na ton sin me é ò, é do na do nunomede le do wũ ton.

2. Do ace e gbeto do le sin zinzan kpo nunon ton kpo me o, me dokpodokpo do na ba jle na bo na nyi sen e na zon bo é ma na te afon ace nzo ton ton le kpo jlokokonunon ton ton le ji kpo ji ä é di lee mesisi sin kplon byo gbón é, tuto e ji to o de kpo togun bi kpaa gbeto le ton sin nunome byo gbón e.

3. Ace, sisi kpo jlokokonunon ene le do na xwedo su kpodo linlin to ee do bu le ton.

Gbetaken 30

Yodè, kplekpledè, gbeto godokponodè na yi huzu nu e do do wema elo me e do alon ton ji bo na mò ten bo de walode alo ayide ton ee na zon bo e na mo ten bo do kpo ace, sisi kpodo jlokokonunon ee xo e do do fi e bo hen gba ä.
